

WYDATKI NA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZĄ PODSTAWĄ ROZWOJU INNOWACYJNEGO GOSPODARKI

Stachowiak Z.

Akademia Obrony Narodowej, Warszawa, Polska

Innowacyjny rozwój gospodarczy rozumiany jako skłonność i zdolność do tworzenia nowych i doskonalenia istniejących produktów, nowych technologii i organizacji oraz systemów zarządzania i motywacji jest nieodłączną cechą koncepcji gospodarki opartej na wiedzy (GOW). Wymaga to przeorientowania polskiego systemu nauki, badań i rozwoju na odbiorcę-użytkownika i silniejsze wykorzystanie wiedzy oraz stymulowania zainteresowania przedsiębiorstw wynikami badań i działalnością rozwojową (B+R). Takie postępowanie uzasadnia pozytywna relacja między nakładami na działalność naukowo-badawczą a poziomem rozwoju gospodarczego [1, c. 18–29].

Jednym z podstawowych czynników kształtowania tego stanu są wydatki na działalność naukowo-badawczą. Ich wielkość określona wskaźnikami wydatki na B+R jako % PKB oraz struktura wydatków na B+R. Punktem ich odniesienia są wyznaczniki określone przez OECD i Unię Europejską. OECD zaleca aby nakłady na badania i rozwój byłyby na poziomie co najmniej 2 % PKB. Unia Europejska zaleca zaś w ślad za postawieniami strategii lizbońskiej nakazującej wzrost nakładów na działalność badawczo-rozwojową do 3 % PKB w 2010 roku. Zmierały one do przekształcenia do 2010 roku gospodarki europejskiej w najbardziej dynamiczną gospodarkę świata – gospodarkę opartą na wiedzy. Dodać w tym miejscu również trzeba, że 1 % udziału w nakładach na badania i rozwój w PKB grozi poważną zapaścią gospodarczą, niższy zaś niż 1 % udział w badaniach na rozwój w PKB oznacza, że środowisko naukowe przeznacza przeważającą część środków na potrzeby własne niezbędne do przetrwania, a pozostałą ograniczoną część na badania własne i podstawowe.

Do dnia dzisiejszego to jest kwiecień 2014 r. nie udało się osiągnąć tych założeń. Osiągnięty poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB w Polsce dalece odbiega od poziomu nakładów w innych krajach. W 2012 roku wskaźnik ten w Polsce wyniósł 0,90 % (0,58 % w 2009 r.) wobec 2,1 % w 27 krajach Unii Europejskiej. Dla porównania wyniósł on w: Finlandii – 3,8 % (3,96 % w 2009 r.); Szwecji – 3,4 % (3,62 %); Dani – 3,0 % (3,02 %) , Niemczech – 2,9 %

РАСХОДЫ НА НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ОСНОВА ДЛЯ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ

Стаховяк З.

Академия Национальной Обороны, г. Варшава, Республика Польша

(2,78 %); Austrii – 2,8 % (2,75 %); Słowenii – 2,8 % (1,865); Francji – 2,3 % (2,21 %); Belgii – 2,3 % (1,96 %); Holandii – 2,2 %; Estonii – 2,2 %; Wielkiej Brytanii – 1,8 % (1,85 %); Czechach – 1,8 % (1,53 %); Słowacji – 0,8 % (0,48 %)[3, c. 53–54; 4, c. 284]. Dla porównania w innych krajach świata kształtował się on: w Japonii na poziomie 3,33 %; w USA – 2,79 %; w Kanadzie 1,92 %; w Turcji – 0,85 %; w Rosji – 1,24 %; w Chinach – 1,70 %; a w Rumunii – 0,47 %; w Meksyku – 0,37 %; i w Argentynie – 0,5 % [4, c. 284].

Z kolei w strukturze wydatków w 2012 r. dominowały wydatki na prace rozwojowe (42,3 %), w drugiej kolejności badania podstawowe (36,7 %) a najmniejszy udział miały badania stosowane (21,0 %). Porównując te wielkości z rokiem 2009, zauważyć trzeba obniżenie się wielkości nakładów na badania podstawowe (38,4 %) i prace rozwojowe (42,7 %), wzrósł natomiast udział wydatków na badania stosowane (18,9 %) [3, c. 58]. Porównując wielkości udziału nakładów na płaszczyźnie międzynarodowej, zauważyć trzeba w stosunku do krajów przodujących w rozwoju gospodarczym: w odniesieniu do badań podstawowych zbyt dużą rozpiętość; bardziej korzystne porównania udziału nakładów na badania stosowane; najmniej korzystny udział nakładów na prace rozwojowe. W sumie strukturę nakładów ogółem uznać należy za dalece niekorzystną. Głównym problemem polskiej sfery badawczo-rozwojowej są nie tylko proporcje między nakładami na badania i rozwój, bardzo odbiegającymi od tych w państwach wysoko-rozwiniętych, ale słabość powiązań między tymi badaniami.

Uruchamianie na każdym z etapów działalności naukowo-badawczej mechanizmy innowacyjne prowadzą do promocji postaw innowacyjnych w społeczeństwie, wspieraniu rozwoju rynku innowacji, upowszechnieniu prawa własności przemysłowej, wspieraniu podmiotów zgłaszających patenty poza Polską, poprawie wykorzystania istniejących patentów, wzmocnieniu wspólnej polityki innowacyjnej na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym, wspieraniu działalności badawczej oraz rozwój e-gospodarki (np. powszechny dostęp do Internetu dla urzędów administracji publicznej), rozwój e-biznesu (w tym handlu elektronicznego).

Interesujących spostrzeżeń dostarcza również analiza bieżących nakładów na działalność badawczo-rozwojową według sektorów instytucjonalnych. Dominującą pozycję w tym zakresie ujawnia sektor państwowy, a najmniejszą sektor przedsiębiorstw. Sytuację tę uznać należy za niekorzystną i odbiegającą od tendencji, które mają miejsce w rozwiniętych gospodarczo krajach.

Ważnym aspektem działalności badawczo-rozwojowej wpływającej na rozwój gospodarczy Polski, jest poprawa konkurencyjności gospodarki uwarunkowana umiejętnością opracowania i wdrożenia nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych. Ich wyrazem – według danych za 2012 r. – jest zakup/sprzedaż licencji (878/49), prac badaw-

czo-rozwojowych (399/52), środków automatyzacji procesów produkcyjnych (821/64), usług konsultingowych (592/60) oraz innych technologii (153/35) [3, c. 145–146]. Ich efektem jest wprowadzenia na rynek nowych lub istotnie ulepszonych produktów i usług, a w konsekwencji wzrost przychodów z ich sprzedaży w ogóle przychodów ze sprzedaży [3, c. 61–63].

Bibliografia

1. *Bogdanienko, J.* Wiedza i innowacje w firmie, AON. – Warszawa, 2011.
2. Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2010–2012, GUS. – Warszawa 2013.
3. Nauka i technika w 2012r., GUS. – Warszawa 2013.
4. Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012, GUS. – Warszawa 2013.